

KÖZVÉLEMÉNY.

POLITIKAI TARTALMU LAP.

Megjelen minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak:		Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Hirdetések jutányos árért közöltnék.
Egész évre	6 frt — kr.	Győrött, Deák Ferencz-utca 8. szám.	Nyilttéri közleményekért peticoronként 5 kr. és 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Fél évre	3 frt — kr.	hova a lap szellemi részét illető közlemények, valamint az előfizetési pénzek és hirdetések küldendők.	Kéziratok nem adatnak vissza.
Negyed évre	1 frt 50 kr.	Hirdetéseket elfogad Nitsmann J. ur papirkereskedése és könyvnyomdája is.	
Egyes szám ára: 5 kr.			

Megszivlelésül.

Győr, 1893. okt. 26.

Teljesen magunkévá tesszük és aláírjuk a színészet e meghatározását: A költészet minden faja közt elsőbbséggel bir a színészet; mert ebben ékesszólás, zene és festészet egyesülnek s nemesak legnemesebb s leghasznosabb, hanem korunkban a leg-egyetemesebb és legnagyobb befolyású időtöltés, mert mulatva hat egyaránt szívre és lélekre; emberismeretre oktat, gonosz-ságtól óv és erényt hirdet.

Ez a meghatározás azonban, sajnos, csak az elméletben ér valamit; a gyakorlat ma már más fogalmat adott a színészetnek úgy, hogy nagyon esalódnék az, aki a színháztól az erény hirdetését és a gonosztól való óvást várja. Valamikor fiatal korában a színpadi múza, el lehetett mondani, mint jámbor gyermek és szemérmes szűz, épületesen viselte magát; most könnyelmű francia világhölgy lett belőle. Mert bizony azt, amit szűkebb körű estélyeken, kisebb társaságokban elkövetni a legnagyobb durvaság és megpirító szemérmelenség lenne, azt ma a színházban nyilvánosan, minden

restelkedés nélkül megteszik és a közönség egy része hatalmasan mulat is rajta. Nem akarunk egész általánosságban szólani; kimondjuk nyíltan, hogy különösen ezélünk a győri színházra is, ezélünk a jelenleg működő társulatra is, amely pedig sok jelességénél fogva hivatva lenne arra, hogy ha már nem is akarja a közönséget jó erkölcsökre oktatni, legalább úgy mulatassa, hogy a rosszra ne tanítsa.

A mult napokban egyik bohózat előadása alkalmával annyira elfeledkezett arról, hogy a győri közönség még ad valamit a külső illendőségre és a jó izlésre, annyira tulmentek még a kétértelműség határain is, hogy ilyenek után kénytelenek leszünk azt mondani, hogy a színpad nem a gyakorlati életbölesség és emberismeret, hanem a frivolitás és bűnmegismerés iskolája. Ilyenek után nem csodáljuk, ha komoly férfiak nem foghatták fel, miként lehetnek a férjek oly könnyelműek megengedni, hogy nejeik a színházat naponkint több órára látogassák; mert ha a jók nem tanulnak is ott rosszat, de a rosszak megtanulják hogyan kell a bünt nesztelenül elkövetni.

Felteszük, hogy az illetékesek tudják,

melyik előadásra sebben mire ezélünk a „Mongodin ur felsége“ című bohózat előadására; se figyelmeztetésünk nem légből kapott, szór-szálhasogató nagyítás; meg vagyunk győ-ződve róla, hogy ismétlés esetén okos anya el nem viszi gyermekét másodszor is arra az előadásra, amelynek egyes jeleneteinél még a felnőtteknek is el kellett arcukat takarniok.

Nem egyedül mi vagyunk, akik megbotránkoztunk; láttunk megbotránkozni másokat is; voltak, akik rosszaságuknak előttünk kifejezést adtak; e szerint tehát kötelességünket teljesítettük, midőn ez ügyet ez uton is szóvá tettük.

Nagyon szomorú dolog az, ha a szülők kénytelenek lesznek előbb másoktól megkérdezni, vajjon elvihetik-e gyermekeiket az előadásra; nagyon szomorú, mikor ott, ahol művészetet keresnek, ennek ellenkezőjét, ahol szórakozást keresnek, boszankodást találnak.

A színészetnek csak addig van létjogosultsága, amíg a művészet célját szolgálja; az pedig nem lehet a célja, hogy oly eslekvésekre bírjon mintegy szabadalommal, amelyeket pirulás nélkül se mi le nem irhatunk, se olvasóink el nem olvashatnának.

TÁRCZA.

Az esperes urnál.

— A „Közvélemény“ eredeti tárczája. —

Valóban szeretetre méltó öreg ur! de mit beszélnek? merné csak valaki szemébe mondani, hogy öreg, tudom, soha többé szóba nem állana vele. Különben aki csak piros, redőtlen teli két arcát és csillogó szeméit nézi, nem is mondaná, hogy 77 esztendő terhe nyomja a vállait; csak ezüst színű haja teszi hihetővé, hogy már 53 éve viseli önállóan gondját néhány ezer magyar léleknek X-vármegye egyik szép nagy községében, amely kis városkának is beillik.

Ez az öreg testü, de fiatal lelkü plébános, különben az egyházkerület buzgó esperese is, hatodmagammal ebédre hívott vendégszerető házához. Mig fiatal volt, minden csütörtökön zsur-fix volt a házánál; akkor főzetett bőven és kitűnően, ha jöttek, ha nem. Az a különös jó tulajdonsága van — némelyik gyengéjének nevezik, — már évtizedek óta, hogy nem esik jól neki az étel, ha nincsenek vendégei.

Igy tehát vendégszeretete némileg önszeretével is szövethetik anélkül azonban, hogy e szövetség, vendégeit látó szíveségének rovására esnék.

Kedvességének előző hire, és személyesen tett, ellenmondást nem engedő szíves kérése, mon-

danom sem kell, hogy elfogadtatta velünk a meghívást és mi hatan, a felhőket verő drégelyi romok farsztó megtekintése után, jól kiéhezve be is állítottunk a jó esperes ur esin és tisztaság által ajánlott udvarára, a hol a háziur a viruló rózsaeerdőből alig kilátszó terraszról mosolyogva és kezével integetve, kilencz fürge állat pedig, az esperes ur kegyeltjei, vidám ugatással fogadtak, s a vendégek érkezésének öröme annyira előzékenyekké tette őket, hogy leszállásunkat megkönnyítendő, egyik a köpönyegnél, másik a cipőknél fogva iparkodott a kocsiról lehuzni bennünket. Így csakhamar a szobákbantermettünk, ahol a kalauz szerepére nem a nehézkes járású háziur, hanem a kilencz kis fürge állatvállalkozott, megmutatva még azt is, hogy milyő pihenés esik az esperes ur puha ottománjain.

Azonban érzéketlenek lettünk volna a szellemi iránt, ha ottlétünk első perceiben nem vettük volna észre azt a rengeteg sok érdekes látni valót, a melyek az esperes ur lakását kiállításá, vagy ha épen tetszik, muzeumává teszik. Egyik sarokban remek tollazatu papagályok rikácsolnak; a másikkban kanáriak vernek; a harmadikban hófehér tollu, piros csőrű chinai madarak sikongnak, s teszik teljessé azt a koncertet, amelyet az érkezett hat vendég üdvözlései s az ottománokról felénk nyalakodó kilencz „kegyelt“ fülsértő ugatása rögtönöztek.

A szíves üdvözlések után, a dohányzó szobában telepített le háziurunk, ahol a valódi tót-boroviecska s illatos dohányfüst mellett vártuk a „Laczi“ ebédre hívó szavát. Nehezen vártuk, két okból is nehezen; először azért, mert az esperes ur konyhájának híressége felesigázta kíváncsiságunkat; másodszor azért, mert a drégelyi romokra tett turista-kirándulás nagyon előmozdította étvágyunkat. Végre hangzott a felvil-lanyozó, „tálalva van“ és mi nem igen várva a biztatást, siettünk az ebédlőbe, kiki ott foglalva helyet, ahol érte. Csak turista társaságunk legfiatalabb tagja vonakodott helyet foglalni. Ugy tetszett neki, mintha a díshely az ő számára maradt volna üresen. A tréfás háziur azonban csakhamar leülteté őt is e megnyugtató kijelentéssel: „Üljön le öcsém, ne teketóriázzon sokat; ott van az utolsó hely, a hova maga ül, kivéven természetesen a háziurat, akihez a tálat legutoljára viszik“. És a „Laczi“ csakugyan mindig legutoljára hagyta az esperes urat. Azért hangsúlyozom e szót: mindig, mert mi, akik alig győztük bevárni az ebéd idejét, az asztalhoz ülve, alig győztük bevárni a lukullusi lakoma végét.

Valami tiz fogáson átesnünk úgy, hogy mindenikből együnk derekasan még akkor is, midőn már az első két étellel jól ellaktunk — valóban nagy feladat volt; a lakoma hosszasága a háziur magyar természetét, az étek finomsága pe-

Legyen elég ennyi a művészet a jó ízlés, de meg a különben hívatott társulat érdekében is.

Tiltakozás a kormány egyházpolitikája ellen.
A győri egyházmegye nagymartoni kerületének papsága még tavaszi értekezletén hozott határozatából kifolyólag az országos képviselő útján akart tiltakozni az egyházpolitikai reformok ellen; de mivel képviselője mit sem tett, tiltakozását a lapokban a minap megújította.

Közgyűlés.

Szabad s kir. Győr városának folyó évi október 23-án gróf Laszberg Rezső főispán elnökle alatt Zechmeister Károly polgármester jelen nem léteben tartott rendkívüli közgyűlése alkalmával egyetlen tárgy, Pozsony szab. s kir. városának azon megkeresése vétetett fel, melyben a testvér város közönsége Magyarország harmadik egyetemének a millenium nagyobb megünnepléséért Pozsonyban leendő felállítását indítványozza, és e végből ő felségéhez küldöttsége által benyújtandó kérvényét törvényhatóságunkhoz nemcsak pártolás, hanem a pozsonyi küldöttséghez esatlakozandó küldöttség által leendő támogatás végett megküldi; a megkeresés folytán Győr városa tanácsa mint állandó választmány Pozsony városának a harmadik egyetemnek kebelében leendő felállítása érdemében tett indítványát pártolni és a megkereséshez képest azt a trón számolya előtt küldöttségileg támogatni és ez okból küldöttségül három tagnak megválasztását javasolja.

Az állandó választmány e javaslata ellenében Krisztkovich Ede képviselő tekintetbe véve azt, miképen mindig fájdalommal emlékezik azon Győrre nézve végzetes esetről, hogy erre lévő különös alapítványaink egyszerű figyelmen kívül hagyásával kormányi intézkedések által Győrből a jogakademia ugyszólván kiesavartatott, és e műtétet noha ennek ellenében egész buzgósággal mindent megmozdítani igyekezett, de a jogakademia sülyedő hajóját a kormányi intézkedés folytán még vezetője igazgatója is magára hagyta, azonban mindég

dig a magas uraságokkal való 53 évi érintkezését, no meg a Boris néni ügyességét dicsérte.

Meg kellene még emlékeznem az esperes ur kitünő borairól is, csak hogy ezt már félve teszem, mert azt nem szeretni, ha a borát emlegetik. Ő maga nem iszik bort soha; de vendégei számára mindig tartogat, ad az asztalra kitünőt is, öreget is, csak hogy keveset. Azt tartja, hogy ha ő neki jó kedve lehet a víztől, mily kedve kerekedhetik másnak, aki a víz mellé még kevés bort is iszik. Nem a takarékoság, hanem a józanság vezérli őt ebben, a szentírásához ragaszkodva, amely szerint a bor nem arra való, hogy inebriet, hanem laetificet az ember szívet. Ha nem így állana a dolog, akkor nem volna hatalmas betűkkel írva ebédlője falára e szép mondás: Si placet, ut sumas tua prandia mecum, hospite pro grato te mea mensa vocat; s hogy mily áldott jó lelke van, hogy mennyire kíván még étkezés közben is a krisztusi szerénység és illem határai közt megmaradni, tanúsítja ez a másik felirat: Quiquis amat dietis absentum rodere vitam, hanc mensam vetitam noverit esse sibi. Ugy hiszem elég intés, hogy még a talárist nem viselő vendégek is szigoruan ragaszkodjanak hozzá.

Mikor a háziur az asztaltól felszabadított, új szórakozás várt reánk; hosszú ötvenhárom év alatt gyűjtött arcképek, amelyek mindenike valamely herceget, gróft, bárót úgy más nevezetés

táplálja felszólalót a remény, hogy a jogakademia visszaállítása iránti jogos kívánalmat Győr ha el nem hanyagolja, az az érdek combinatióknak természetes utjokról való eltérésük megszűnésével előbb utóbb megtörténifog, — míg ha Győr támogatásával Pozsonyban egyetem felállítatnék, a győri jogakademia felett is a reménynek még e zsilipje is bezárulna; mind a mellett a harmadik egyetem felállításánál őt localis érdekek nem vezérik, fel tud és fel akar emelkedni a magyar haza általános érdekei mérlegeléséig, — s ennél azt látja, míg a kolozsvári egyetem csak törpe utánzatát mutatja az egyetemet létesíteni akarásnak, és míg a budapesti egyetem a szükséges helyiségekkel, felszerelésekkel el nem láttatik és mind e bajok az erre való pénzhányra miatt meg nem orvosoltatnak, — Magyarország bármely vidékén addig harmadik egyetem felállításáról beszélni, lehet localis nagyzásnak eredménye, de jól átgondolt nemzeti törekvés nyilvánulásának nem vehető. És e mellett habár megismeri azt, hogy Pozsonynak is megvan az ő kulturális missiója a magyar haza érdekében, hanem azon kulturális missió, mely ott eselekedni készíti a nemzetet, állambontó tényező elleni munkódot nem talál, míg szegény hazánkban van nehezebb és sajgóbb sebe, a melyet egész erőnkkel orvosolni hazafias kötelességünk, és a mely sebalatt állambontó tünetek is burjánoznak, ezért épen a magyar műveltség magasabb céljainak biztosításáért a harmadik egyetem helyét alföldünk egyik nagy városában például Szegeden felállítani hivatottabbnak ismerné fel, mint bárhol másutt; mind a mellett, miután a harmadik egyetem felállítása ma hazánk anyagi viszonyainál fogva szóba sem jöhet, és egyáltalán napirenden nines, indítványozza, hogy a pozsonyi megkeresés felett Győr városa törvényhatósági közgyűlése térjen napirendre.

E felszólalás után Szavay Gyula költői hévvel elmondott beszédében pártolván a napirendre térés indítványát, s kiemelvén Szegednek előnyeit, de legfőképp azon hivatását, hogy az ott össze ömlő nemzetiségek iljait leginkább hivatva van e város a magyar műveltség és tudományosság terjesztése által e haza hű fiainak megnyerni, mivel e város kebelében a törhetlen magyar szív a hazaszere-

embert ábrázol, s amelyek ajándékozóját a háziur még most is megtudja nevezni; gyönyörű tajték-pipa gyűjtemény, amelyek mindegyikén tizenegy, kilencz, vagy hétágu korona ékeskedik az illető czimerekkel jelezve, hogy mily urakkal volt ismeretségben a gazdájuk.

Ezek és sok más megzemlélése után, amelyekből megismertünk a háziurat mint embert, átmentünk a templomba s ott megismertük őt mint papot, még pedig mint Isten szíve szerint való, buzgó jó papot. Mert ha áll az, hogy a tiszta, csinnal berendezett templom a tükör, amelyben a pap buzgósága látható, akkor az esperes ur megérdemli, hogy fejét hajtsunk előtte; s még annyi megengedett hűség sincs benne, hogy a dicséretet elfogadná. Minden dicséretünket a kegyuraság hitbuzgóságára háritotta. Husz, harmincz éves misemondóruhák és egyéb egyházi öltönyök oly állapotban találhatók sekrestyéjében, hogy a jónevű Gavora bátran ujak gyanánt adhatná el s a vevők dicsekedve mutogathatnák ismerőseiknek. Csak egy plébánost ismertem eddig, akinek templomi készlete, — úgy látszik — nem romlik el soha; most már kettőt ismerek s a második az én esperes háziuram, aki hetvenhét éve mellett sem rest minden egyes darabot a használat után maga összehajtogatni. Ez a, manapság oktalanul pedantériának nevezett, ha török, hászakad pontossága tette kedvelté úgy híveit, mint

tetnek mindenkor kiható ébresztője, terjesztője lesz és marad, — ennél fogva az indítványt azzal véli megtoldandónak, hogy már ezuttal Győr a harmadik egyetemnek Szegeden leendő felállítása mellett állást foglaljon, és az ekép szövegezett indítványát írásban is benyújtja.

Az eddigi felszólalások ellenében Kiss Ferencz főjegyző lándzsát tört az állandó választmány javaslata mellett, azonban oly szerencsétlenül, hogy a pozsonyi egyetem kérdése gyámolításáért Trefort volt vallás és közoktatásügyi miniszter s akkor Pozsony városa képviselőjének 1880-ban Szeged pusztulása idején könnyűvérűséggel összeszerkesztett emlékiratának felolvasásával kívánta érveit összegyűjteni, meríteni, — mire

A szegedi gyerek Szávay igen élelmesen visszavágott, hogy az 1879-iki árvízben rombadülő Szegednek 1880-iki helyzete 1893-hoz irányadó nem lehet és pedig nem azon némileg az érdek dolgában igen kétségbe vonható érvelés miatti, a mit Pozsony város akkori képviselője Trefort közoktatásügyi miniszter saját küldői iránti kedvezésből kiemelni jónak talált, — végre

Németh Antal képviselő kijelenté, hogy az állandó választmány javaslata mellőzése iránt tett indítvány azon részének, mely ma a harmadik egyetem kérdése felett a napirendre térést célozza, teljes mérvében való elfogadása mellett nem szólalt volna fel, ha a főjegyző ur Trefort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszternek 1880. évi érveit Pozsony és Szeged közötti párhuzam kimutatása végett fel nem éleszti, mert meg van győződve, hogy ha az ott érvelő miniszter Szegedet ma látná, azon emlékiratát nem létezőnek kívánna tekinteni, azért az ma e kérdésnél döntőnek nem is vehető, egyébiránt kétségtelen az, bármennyire vonzzák is őt egyéni tekintetek Pozsony mellett kardoskodni, hogy hazai viszonyaink mellett, ha oly helyzetbe juthatnánk, hogy a kolozsvári egyetemet csakugyan az egyetemi méltóságot megillető fokra emelhetnők, ha a budapesti düledező egyetemet felépíthetnők, szóval ha a harmadik egyetem felállítása Magyarország részére lehetővé válna és napi renden lenne, minden esetre a már halott okokból Szeged mellett kellene felszólalónak is állást foglalni, de miután ma csak a pozsonyi

magas kegyurasága előtt is, aki mikor n i kastélyában időzik, mindig maga mellett óhajlja látni a kedves esperes urat.

A templomból kertjébe vezetett a háziur, a hová a „kilencz kedvencz“ is elkísért bennünket. Ezer szerencse volt arra a sok szép virágra és disznóvényekre, hogy a közeledő fagyok elől már biztonságba voltak helyezve; azt mondják, hogy különös kegyképen nyáron is beereszti olykor kertjébe a „kedvenczeket,“ s ha pajzán ugrándozásaik közben letörnek valami szép virágot, az esperes ur a virágot megsiratja, a „kedvenczeket“ pedig — megsimogatja. Jó szíve van, még akkor sem tud haragudni, amikor kárt okoznak neki, még arra se, aki szándékosan akarja kedvét elrontani.

Éreztem, hogy ez a férfiú oly benyomást tesz rám, amelyet nem felejték el soha, s kívánva kívántam, vajha birnék tőle valamit csekélységet emlékül; e kívánságomnak nem is haboztam kifejezést adni, mire ő a legnagyobb szívességgel a Drégely oldalából vágott, esztergályos kezétől menten maradt, hatalmas csomókkal megrakott bottal ajándékozott meg. Ezt a botot is, de meg az esperes ur emlékét is megőrzöm, míg élek.

megkeresést tárgyaljuk, ő is a mellett van, hogy a közgyűlés az egyszerű napirendre térést fogadja el.

Miután e tárgyhoz senki felszólalni nem kívánt, a kérdés szavazat alá bocsáttatván, hét tag állott fel a pozsonyi megkeresés mellett, a nagy többség az egyszerű napirendre térést elfogadván, a gyűlés eloszlott.

Az újabb reklam!

A jól értesültségéről (?) különösen a kormány melletti reklamesinálásról kitűnően híres Pol. Corr.-nak Budapestről, az egyházpolitikai reform iránt, a közszájra eresztettnek jelzett ama hír ellenében, mintha a kormány és a főrendi ház ellenzéke között a kötelező polgári házasság behozatala tárgyában valami alkudozások folynának, azt írják: miképen a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat maig a kormány változatlan szövegében a királynál van. De a jól értesültségéhez még azt is teszi, miszerint Vaszary Kolos hercegprímás és Schlauch Lőrincz bíbornok is felterjesztették már ő felségéhez ellenvéleményüket, mely azonban jelenleg az igazságügyminiszternél van, aki legközelebb terjeszti fel a királyhoz az ellenvéleményekre vonatkozó észrevételeit:

Végre ezen dologban még megjegyzi az újságoló, miként alkudozástól tehát nem lehet szó, hanem csak véleményről és ellenvéleményről. Minden egyéb kombináció alaptalan.

A világra eresztésnek ezen legutolsó kifejezése ugylátszik a mult alkalomkor reklam hatályon kívül vételét célozza, melyben határozottan az kürtöltetett, hogy a kötelező polgári házasság iránti törvényjavaslatot ugyanazon szövegben, a mint azt a kormány felterjeszté, a képviselőház elé nyújtani, ő felsége a kormányt szabadjára ereszté.

Mennyire tájékozatlan a kormány sugalmazott közege, vagy mily változékony tudósítások gyártását hiszi a kormány Magyarország közvéleményének irányítására szükségesnek, befolyásosnak, kiténik ezen legközelebbi hireiből, melyeket a jól értesültség rovására a közönség közé dobat.

Feladatunk lévén szent vallásunk védelmében a kormány egyházpolitikájának minden egyes mozzanatát figyelemmel kísérni és jelezni, és habár, mint legközelebb eléggé kifejtettük, mi a korona azon tényét, hogy a kormány által felterjesztett szövegben a polgári házasság iránti törvényjavaslatnak a képviselőház elé benyújtása ellen mi akadályt sem gördített, a legfelsőbb helyen a dolog menetének alkotmányos uton való haladása iránti figyelmen kívül egyébnek nem nyilvánítottuk, ma még kevésbé rendít meg minket a kormány kürtősének jelen alaku tudósítása és legkevésbé sem tulajdoníthatunk valamely befolyásos eredményt ama körülménynek, ha a korona a kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat szövege iránt főpapjainknak a trón zsámolyához betérjesztett és legbensőbb meggyőződésükből szent vallásunk védelmében készített felirata, ugy a kormányhoz intézett emlékirata mellett még biborosainknak, a hercegprímásnak és a nagyváradi püspöknek külön egyéni véleményeit is tudni kívánta, hogy ezáltal is tájékozott legyen, miben és mennyiben sérti a kormány javaslatát szent hitünk tanait.

A kormány által saját tábora béketlenkedői simogatására és csitítására kigondolt vagy sugalmazott e versio, melynek éle ugylátszik abban culminál, hogy a két biboros vélemény az igazságügyminiszter felül véleményezése elé bocsáttatott volna, legkevésbé sem ingatja meg szilárd álláspontunkat, és a mint hasztalannak kénytelen a

reklamesinálás kijelenteni azt, miképen a bár kerülő uton de intézni megkísérlett alkudozás a főrendiház ellenzéke ugy a kormány között, a katolikus érzettől áthatottsága miatt a főrendiház egyeseinek még a legelemibb részében sem sikerült, annál kevésbé, hogy valamely megállapodások e kérdésben létesülhettek volna.

Épen oly biztosnak vesszük, és teljesen megnyugsunk biborosaink ellen véleményük iránt, kéresek ez bárki által és bármikor, teljes meggyőződésünk, miképen a két biboros véleménye sem többet, sem kevesebbet nem tartalmaz, mint egyháznagyjaink felirata, mert ez azon kőszál, mely hitvédelmünket a maga valójában felöleli, s mely erősségünk feladására nézve alkudozásba senkivel nem bocsátkozhatunk.

Vagy vagyunk katolikusok és akkor maradjunk ugy, a mint vagyunk, vagy ha változunk, akkor nem vagyunk katolikusok.

Ez elvet fel nem adjuk és fel nem adhatjuk, közülünk bár kire bizassék a hit védelme, a mint legkevésbé férhet aggodalom vagy inkább kétely azon valóságos joghatóságú természetet öltő bíbornoki tény iránt, miképen főmagasságaink, mint az apostoli királynak a hitügyekben született tanácsosai, belső meggyőződésük szerint, és minden mellék tekintet nélkül, mint az egyházi rangfokozatban közvetlenül a pápa után következők, e joguknál fogva is férfiasan kimondott tanácsaikkal mint ügyavatottak, szabadon nyilatkozni hivatásuknak nem ismerték volna.

Hiában tudatja tehát a csak reklamhajhászást kereső sugalmazás a világgal, hogy az ellenvélemények az igazságügyminiszternél vannak, és hogy az igazságügyminiszter ezekre észrevételezni fog. Megingathatlanok vallásunk tanai, melyeket sem az összkormány, sem az igazságügyminiszter nézetének ugy bíbornokaink, mint mi egyesek fel nem áldozunk.

Egyébíránt az esetről esetre közrebocsátott e híradások, mint legközelebb gróf Csáky Albin miniszter szájából is elrepült ama kifejezés, hogy mire a receptionalis törvény tárgyalatik, a kötelező polgári házasság iránti törvény is betérjesztetik, a kormány önaltatását, táborának ösztökélését jelentheti ugyan, de minket katolikusokat egygyé forrtan intézett védelmünkben ki nem mozdit, — mert tudjuk azt, hogy egyedül katolikus vallásunk tanainak sértetlensége, ezredéves fenállásunknak az alapja erőssége, és a jövő államlétünknek ez az egyedüli biztosítéka.

Autonomiai gyűlés.

A katolikus iskolai önkormányzat nagy választmányi ülésén, e hó 24-én felette gyér érdeklődéssel, a kevesen megjelentek hallgatása mellett, az elnöki intézkedések felsorolása és néma csendű helybenhagyása közben egyedül az ipariskola hittanítójának javadalmaztatása és az önadóztatás kérdése érdemesítettett némi vitára. Az ipariskola tanárait Győrvároasa közönsége fizeti, az 1881. évi 17. törvényezikk 83. §-a végbekezdésének magyarázata miképen részesül azon megtiszteltetésben, hogy a hitfelekezet köteles gondoskodása az iskolai önkormányzat pénztárára nehezedik, ez is egyike azon megfejthetlenségnek, hogy minden előre való megállapodás és leszámolás nélkül megtermett az iskolai önkormányzat, mint a subagallér; de ha már az önkormányzat, habár csakis ez évre, a hittanító javadalmaztatását elvállalta, szolgáljon ez is ösztönül arra, hogy ily selejtes lézengésben, mint ma, ne satynuljon a katolikus közérdek, ezokból nem maradhatunk tovább tétlenül és előbb-utóbb kikell lépünk az egyedül

biztos talajra, a községi teljes autonomia terére, melynek létesülése — mondhatni — bizonyos tekintetekben, de megmagyarázhatatlan okok miatt maig visszatartatik.

A másik tárgy volt az önadóztatás kérdése, mely iránt különböző felszólamlások történtek a pusztá adakozástól az adókievésig, de mindannyi megállapodott abban, hogy teljes autonomia nem léteben, alapszabályaink hiányában a mai szervezeti szabályok mellett a kötelező hozzájárulástól még nem is álmódóhatunk, hogy ez idén útvevéve valahogy sikerült önadóztatás után négy ezer forintig a győri katolikus közönséget hozzájárultatni, ez jövőre nem ismételtető, de mert a közönség hozzájárulása okvetlen szükséges, — a miként, esetleg a mult évi rendszer megbírálása, kijavitása mellett megállapítandó önadóztatás iránt javaslatételre küldöttség alakított, de habár e küldöttség a legbuzgóbb szakférfiakból áll is, bajjal hisszük, hogy az autonomia teljes életbeléptetése nélkül a küldöttségnek a legelszántabb és legjobb törekvése is zöld ágra virradjon.

Felemlítjük még, hogy a néma esőndben eddigi főgondnokunknak Eitner Károly József urnak leköszönését és Schlichter Lajos alelnök urnak e tisztai állás elvállalását szintén tudomásul vette az ülés.

Ezután autonomia és alapszabály hangoztatásával eloszlottunk.

Irodalmi értesítő.

A legjobban szerkesztett, magas színvonalon álló „Magyar Szemle” szépirodalmi hetilap XLIII. száma a következő tartalommal jelent meg:

Eredetiség a költészetben. L. J.-tól. — Nem válaszolunk. T—i L—ó-tól. — Böles Abdallah. (Költemény). Torkos Lászlótól. — A zamár Pista! Tolnai Lajostól. — Girolamo. Szanday Zénótól. — Az állatszeliidítő. (Francziából). — Dalok. Lithvay Viktóriától. — A színészgyermek. (Vége). Körösi Istvántól. — A más sorsa. (Regény). Erdélyi Gyulától. — Az Andrássy-szobor pályázata. Hevesi Sándortól. — Nemzeti színház. („Nők hareza”, „Fehér hajszál”) Hoffmann Sándortól. — Hétről-hétre. (Tárca). Zöldi Mirtontól. — Irodalom és művészet. — Játék. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A királyi pár** e hó 24-én Budapestre érkezett Gödöllőről, s körülbelül két hétig marad a magyar fő- és székvárosban.

— **Egyházi hírek.** Az üresedésbe jött magyar-kimleki plebániára administratorknak megy nt. Lévaay Pál, volt darázsfalvi administrator; — zárányi administrator lett nt. Bellosich Ferencz, volt lászlói administrator; — Nagymartoni káplánnak megy nt. Csizmadia Vilmos, Halásziról; helyét Halászin elfoglalja Wolfi Ferencz, ujmisés.

— **Audencián** járt e hó 23-án Budapesten, apost. királyunk ő felségénél dr. Molnár Ignác, theol. tanár, s udvari káplán ur.

— **Meghívó.** Önkormányzati testületünk a nagyválasztmányja határozata folytán, testületünk Atyja, dr. Zalka János, megyéspüspök ur ónagyméltóságának olajfestményü arezképét gyülestermünk számára elkészítettén, az arezkép leleplezési ünnepségét 1893. évi október 29-én d. e. 11 órakor tartjuk meg a nádorvárosi új iskolánk gyülestermében, erre vallás társainkat tisztelettel meghívjuk és felkérjük, hogy fiui kegyeletünk

ezen ünnepén résztvenni s a leleplezési ünnepélyen megjelenni sziveskedjenek. Győrött, 1893. évi október 19-én. Baky István, önkormányzati elnök. Ünnepségi sorozat: 1. Üdvözlő dal. Zsaskovszkytól. Éneklő a kath. képezdei énekkar. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Leleplezési ünnepi beszéd. Tartja Szóts Árpád, nagyválasztmányi tag. 4. „Ifjak kara”. Künstedt Oratóriumából. Éneklő a kath. képezdei énekkar. 5. Óda. Ujlaky Gézától. Szavalja Kelemen Antal, tanító. 6. Elnöki záróbeszéd. 7. Hymnus. Erkeltől. Éneklő a kath. képezdei énekkar.

— **Tabori mise.** Mindszentek ünnepén a nagykaszánya udvarán a szokásos katonai tisztelgések mellett hordozható oltáron sátor alatt tabori sz. misét fog mondani főt. Mohl Antal város-plebános ur ónga. A hadügyminisztérium egyik újabb rendelete alapján ugyanis ezentúl az újonczok, ha már néhány hetet töltöttek katonaruhában, ünnepélyesen újból teszik le azt az esküt, melyet letettek beváltukkor, hogy ily módon a király és haza iránti kötelességeikről annál tisztább fölfogást nyerjenek. — Örömmel referáljuk ezt a dolgot, mint olyant, melynek czélja, a sz. hiten alapuló honszeretetet ápolni a katonaságban. Csak azt óhajtuk, hogy a logika kérésselhetlen törvényei vigyék a bölcs kormányfőfiakat arra, hogy a sz. hit bármikor és bárhol oltalmára számíthasson, nehogy ami ma épül, holnap rombadőljön.

— **Alapított gyasmise a szabadságharcz vértanúért.** Esztergom város közönsége 200 frt lőkét gyűjtött az október 6-án tartandó örökalapítványra.

— **A katolikus egyetem kérdéséhez.** Az esztergomi egyházkerület papsága f. hó 18-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy egy kath. egyetem felállítására ügyében feliratot intéz a bíboros hercegprímáshoz.

— **Kozma Sandor** budapesti kir. főügyész a minap megvizsgálta a helybeli ügyészség és fogház helyiségeit s a tapasztalt rend felett teljes megelégedését fejezte ki.

— **Vasúti díjkedvezmény.** Csáky Albin gróf vallás és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a nyilvános jellegű intézetek tanulmányutra menő tanulóit és tanárait a II. osztályban III. osztályú s a III. osztályban fél harmadosztályú jeggyel utazhatnak.

— **István bácsi beteg.** Dr. Mayer István, esztergomi nagyprépost, érseki vikárius, az általános tisztelt „István bácsi” még mindig fekvő beteg, orvosai azonban biztos kilátásba helyezték felgyógyulását.

— **Pozsonyi főispánna** Szalavszky Gyula trencsénmezei főispánt nevezték ki.

— **Baross Gábor mauzoleuma.** Az Illavától negyed órányira fekvő Klobusicz községben november 1-ére elkészül a Feigel műépítész által tervezett szép mauzoleum, melybe a nagynevű miniszter tetemeit az illavai sírból áthelyezték. A mauzoleumban csak öt sírhely van a legközelebbi rokonok számára. A mauzoleum beszentelését Bende Imre nyitrai püspök végzi, amelyen részt vesz Lukács Béla kereskedelmi miniszter is.

— **Halálozas.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak a maguk, valamint az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a forrón szeretett férj, édes apa, testvér, sógor és jó rokonnak Winkler Ignác magányzónak f. évi október hó 21-én esti 1/47 órakor, életének 56-ik s boldog házasságának 26-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványa f. hó 23-án d. u. 4 órakor a révfalusi Felső-Dunasor-utcában levő 110-ik számú saját házából a róm. kath. vallás szertartásai szerint a révfalusi temetőbe vitetni és ott a boldog feltámadás reményében nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. hó 24-én reggeli 8 órakor fog a révfalusi templomban az egek Urának bemutatni. Győr-Révfalu,

1893. október hó 22-én. Áldás és béke hamvaira. A megboldogultat, ki Révfalu községének birája is volt, nagy részvét mellett kísérték utolsó útján. A temetési szertartást Berky Zoltán és Németh Gyula győrbelvárosi káplán urak segédletével Sankovich Bertalan révfalusi plebános végezte.

— **A jégpálya és az iskolások.** A koresolyázó-egylet f. hó 18-án tartott ülésében elhatározta, hogy a novemberi közgyűlésen javaslatba hozza: hívják fel az iskolák igazgatóságait, állítsák össze azon tanulók névsorát, akik vagyoni viszonyaiknál fogva igényt tarthatnak az 1 frtos, vagy esetleg ingyen jegyre. A koresolyázó-egylet e szép eljárása elismerést érdemel.

— **Szederfatenyésztés.** A selyemtenyésztés fellendülésével országszerte sajnosan tapasztalták, hogy a tenyésztéshez szükséges szederfakészlet nem elég. Az országos selyemtenyésztési főfelügyelőség a hatóságok útján felhívja tehát a közönséget, különösen a háztulajdonosokat, hogy belterületükön minél több szederfát ültessenek, melynek leveleit annak idején a selyemtenyésztőknek elárúsihatják. A szederfatenyésztésre vállalkozók a kért famennyiséget díj nélkül megkapják.

— **A koresolyázó egylet** november hó 5-én d. e. 10 órakor a megyeház kistermében tartja közgyűlését. Tárgyai: 1. Elnöki jelentés. 2. Pénztáros jelentése. 3. Tisztikar választása. 4. A költségvetés megállapítása. 5. Indítványok.

— **A mint neszt vettük** annak, hogy Chikagói utjából az orosz flotta a középtengerre jön, azonnal jeleztük, miképen ez esetleg alighanem nagy következményű leend, a miért is már ez évi október 12-én „Európai helyzet” című cikkünkben nyíltan kimondottuk, hogy Oroszországra nézve a keleten fenállott problema lényegében megoldottnak tekinthető, — mert a touloni állomásozásban mi a Dardanellák fölötti angol fensőség elvesztésének ünnepségét látjuk. És e körül előérzetünk helyességének igazolását is találjuk a Figarónak legközelebbi azon kijelentésében, hogy „bevezetett tényleg áll elő a középtengeri orosz hajóraj”, a mint is ez irt lap az orosz politikának bámulatos ügyességgel rendezett e meglepő fordulatát a pusztá véletlenül közölt azon névjeggyel, melyen „Avalane tengernagy, a közép hajóraj parancsnoka” szavak olvashatók, teljes bizonyosságra dokumentálja.

— **A magyar kormány** nemet sugalmazottja, a Pester Lloyd okt. 24. esti lapja a kötelező polgári házasságról világgá dobott kormányi reklamokat azzal szaporítja, hogy jelenti, miképen a Vaszary és Schlauch (sic) véleményadásra a minisztertanács már befejezte feleletét, és emel a kormány nem tért el attól az állásponttól, a melyet Deák Ferenc és Magyarország legfőnköltebb és legliberalisabb államférfiai vallottak, az egységes házassági jog megalkotásának álláspontjától, a mely egyes felekezetek, vagy vallástestületek számára kivételeket nem ismer, és el sem ismer. És hogy e sem nem látott, sem nem hallott reklámot igazán nagy dob ütással befejezze, alkotmányos érzelte hevében az indogermán nyelvű okoskodó elmékedését azzal végzi be; miképen a javaslatok benyújtására való felhatalmazás egyuttal a „végleges szentesítés hírnöke.” Ne neked kortes nyelvezet, aki a törvényalkotás tényezőit az autokrat hatalom képzete előtt csak bliktrinek ismered, ez azután igazi teuton gründlichkeit.

— **Bende Imre** nyitrai püspök, ő szentsége a pápának a magyar püspöki karhoz intézett legújabb enciklikáját a következő sorokkal közölte egyházmegyéje papságával: Nagyfotossággal bir reánk a mi szentséges urunknak XIII. Leónak f. évi szeptember hó 2-án Magyarország püspökeihez intézett enciklikája, melyben határozottan elő van írva, mit kell cselekedniök nemcsak a püspököknek, de a papságnak, s a hívőknek is a katolicizmus ügyére Magyarországon oly válságos mai napokban. E körlevelet az alábbiakban, midőn a lelkészkedő papsággal egész terjedelmében közlöm, meghagyom, hogy szentséges atyánk szavait, intelmeit szívükre vegyék, s a gondjaikra bizott híveket e szerint irányítsák.

— **E hó 24-én** este hat órakor 14 teritékü udvari ebéd volt, melyen résztvettek: Kapurthalai Raja i Rajgan herczeg, — maharadzsa — sárga selyem kabát, aranycsikos fekete nadrág, gyémántokkal és ékkövekkel, Mián Asiz Bakhok minister, Massy alezredes, Duvan Dawlot Ram titkár, Milbauke

Nyomatott Nitsmann József könyvnyomdájában, Győr. 1893.

nagybritániai főkonzul, Nopcsa báró, Pápay osztályfőnök, Paár, Bolfrass főhadsegédek, Buttlar őrnagy, St. Guentin gróf, Jengler szárnysegédek, Sprecher alezredes, Magyar és Vivenot századosok, a parancsörtszt, az őrparancsok és Wolkenstein gróf főkonyhamester.

— **Kilátásunk lehet arra,** hogy Vilmos császár a jövő esztendőben látogatást tesz ő felsége apostoli királyunknál Budapesten, — ő felsége a magyar király itt fogadja hatalmas szövetségését Vilmos császár ő felségét, ki nagy és fényes kísérettel jön hozzánk. Vele lesz Kaprivi kancellár, gróf Schlieffen vezérkari főnök; a fogadtatáson ott lesz a magyar nemzet is, s reményljük a magyar udvartartás iránt kormányunk addigra beváltja ígérétét.

— **A miniszterelnök** értesítette Brankovich György szerb patriárkát, hogy a király a görögkeleti szerb püspöki zsinatnak október 30-ára javaslatba hozott összejövetelét megengedte. A püspöki zsinatnak feladata lesz a bácskai és budai gör. kel. szerb püspöki székeket választás útján betölteni és egyéb reá tartozó egyházi ügyeket elintézni. Királyi biztost e zsinatra nem küldenek, mely legfelsőbb elhatározás Brankovich György személye iránt különösen kitüntető bizalom kifejezése.

— **Csáky Albin gróf** kultuszminiszter játéktereket akar rendezni a tanulóifjúság részére, amelyeken az ifjuság rendszeren játéktanfolyam által sajátíthatná el el a testedző játékokat. Városunkban ily játéktérül a szedreskert van kiszemelve. Alkalmasabbat alig találhatnánk.

— **Nyilvános köszönet és beszámoló:** A révfalusi kath. kör könyvtárának könyveket ajánlékozta: Cserhalmi Lajos hédervári plebános 2 pldt; Tománn József plebános 1 pldt; Szabó Lajos ur 2 pldt; Mátrai Győző káplán 1 pldt; Kund János ur 3 pldt; Takács József ur és neje 3 pldt; N. N. plebános 2 pldt.

— **A kármelita-köz kibővítése** végett kisértített házak lebontása nagyban folyik. Egy-két nap alatt szép egyenes ut fogja összekötöni a vásárteret az elegáns világ kedvelt sétahelyével, a Kazinczy-utcával. E házkisajátítások által nagyon sokat nyer a kath. legény-egylet, amelynek szép nagy háza szintén ki fog emelkedni eddigi eldugott helyéből.

— **Az arany árkeletpótlék.** A vámmilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő arany árkeletpótlék 1893. évi nov. hóra 25 1/2 százalékban alapított meg.

— **Folyó évi okt. 24 én** a képviselőház pénzügyi bizottsága ülésében a nyugdíjaknál Pázmándy Dénes képviselő felszólalt az ellen, hogy az osztrák magyar bank kormányzója — dr. Kautz Gyula — ezen állásra nagyobb javadalmazással neveztetvén ki, egyuttal, mint egyetemi tanár nyugdíjat kap. Wekerle miniszterelnök erre azt válaszolta, hogy a bank magánintézet, s az ottani alkalmaztatás a tökéletesen jog és törvényszerű állami nyugdíjat egyáltalán nem vicziálhatta, az állami számvevőszék a leghatályosabban ellenőrzi a nyugdíjazásokat. Erre Horánszky megjegyzi, hogy előfordultak esetek, miképen a nyugdíjasok újra alkalmaztattak állam szolgálatba, és nyugdíjuk mellett rendes fizetést is huztak, és a számvevőszék ezt nem ellenőrizte, végre Pázmándy kijelenté, hogy azt tartja, hogy a ki mint közhivatalnok 24,000 frt fizetéssel megy át más szolgálati ágba, az nem huzhat még az államtól is nyugdíjat. Ezután a tétel megszavaztatott.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kápolna. Köszönjük. Jönni fog.

Szentpéter. Nem találják ijesztőnek azt a siri némaságot?

Bácsa. Vajjon teljesül-e álmunk?

Drégelypalánk. Igéretünket beváltottuk. Tiszteletpéldány megy N . . . iba.

Lapvezér:

HAHNEKAMP GYÖRGY.

Szerkesztő:

SANKOVICS BERTALAN.

Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos:

KRISZTINKOVICH EDE.